

Renhållningsförvaltningen
MILJÖ OCH UTVECKLING

**Ansökan om medel ur Stockholms stads miljömiljard, andra
ansökningsomgången**
Projektområde: Andra angelägna miljöprojekt

**Fastighetsnära insamling – Anläggningar för
kvarternära insamling**

Föreslagen insats

Renhållningsförvaltningen avser att skapa anläggningar i innerstadsdelarna där den fastighetsnära insamlingen är svår att lösa och stadsmiljön anses för känslig för uppställning av återvinningsbehållare av nuvarande modell. Utrymmen ska tillskapas för ett heltäckande anläggningssystem för kvarternära insamling av sorterat avfall som omfattas av dels det kommunala ansvaret och dels producentansvar.

Sökta medel

Ur miljömiljarden ”Andra angelägna miljöprojekt” ansöks om 34,2 Mkr.

Bakgrund

I och med att förordningen om producentansvar för förpackningar och tidningar infördes kom ansvaret från dessa materialslag att överföras från kommunen till producenterna. För att tillgodose producenternas insamlingsansvar tecknade staden 1996 ett avtal med producenternas materialbolag om markupplåtelser för materialbolagens insamlingssystem, de. s.k. återvinningsstationer. I avtalet ingår även en överenskommelse mellan materialbolagen och fastighetsägarna som syftar till att öka insamlingen från fastigheter.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om, att den fastighetsnära insamlingen måste öka, samt uttalat att i väntan på att den fastighetsnära källsorteringen införs på bred front kommer nuvarande återvinningsstationerna att finnas kvar och förbättras.

Renhållningsnämnden har beslutat att arbetet med den fastighetsnära insamlingen ska intensifieras, vilket innebär att förvaltningen har förstärkt projektorganisationen för ökad fastighetsnära insamling av producentansvarsavfall med två projekthandläggare.

Under hösten 2003 genomförde förvaltningen under medverkan av USK en undersökning om förekomsten av fastighetsnära insamling i de tre stadsdelarna Norrmalm, Kungsholmen och Hässelby-Vällingby. 2 472 fastigheter ingick i undersökningen. Av dessa har 79 % av fastighetsägarna besvarat enkäten.

Resultatet visar att:

- Endast 9 % av fastigheterna har fastighetsnära källsortering av samtliga förekommande fraktioner
- 45 % av fastigheterna har endast ordnad sortering för tidningar och papper
- 19 % av fastigheterna har ingen källsortering över huvudtaget.

På längre sikt planerar en av fyra fastigheter att införa eller utvidga källsortering. Inom den närmaste åren handlar det om 5 % av fastigheterna. Det främsta skälet till att inte utöka eller införa fastighetsnära insamling uppges vara att utrymme saknas.

En ny undersökning, omfattande 1 754 fastighetsägare, pågår i stadsdelarna på Södermalm och i Farsta. Resultatet förväntas kunna ge var underlag även till detta projekt.

I Stockholms innerstad medför ombyggnad för Fastighetsnära insamling, vanligen, stora byggnadstekniska förändringar. I vissa fall med helt orimliga kostnader som följd. Det visar sig också svårt att uppnå samsyn

mellan fastighetsägare för att skapa gemensamhetsanläggningar inom kvarteren.

Från Arbetsmiljöverket framförs att endast maskinell hämtning av tunga fraktioner, som t.ex. kärl med tidningar och glas, är acceptabelt.

Naturvårdsverkets ”avfallsråd” har under hösten 2004 i sina ”kriterier för ett lämpligt insamlingssystem”, förslagit att avståndet mellan bostadsentré och återvinningsstation bör understiga 400 meter.

Med utgångspunkt från beslutet om att antalet återvinningsstationer ska minska, arbetsmiljökrav samt resultatet av inventeringen, medför att andra lösningar erfordras. En alternativ insamlingsform kan vara att komplettera med kvarternära insamlingsanläggningar av stationär typ.

1. Projektets mål, syfte och förväntade resultat

Mål

Målet är att påskynda tillkomst av permanenta kvarternära återvinningsanläggningar inom avgränsade känsliga områden i innerstaden där den fastighetsnära insamlingen är svår att lösa med anledning av byggnadernas utformning och känslig stadsmiljö.

Anläggningarna som anpassats för kvarternära insamling (utrymmen som är tillgänglig för boende i flera fastigheter inom ett kvarter eller motsvarande), bör vara av en modell som även bedöms vara intressant för fastighetsägare. Vidare så bör utformningen vara sådan att driftsekonomi är anpassad till de för insamling ansvariga parternas ekonomiska förutsättningar.

Källsorteringsutrymmena skall bidra till att rena fraktioner erhålls. Det kommunala ansvaret omfattar främst farligt avfall, matavfall samt metall och hårdplast som ej utgör förpackningar. Medan producentansvaret bör omfatta förpackningar, tidningar och elektroniskt avfall.

Krav som ställs utifrån arbetsmiljö och miljö i övrigt skall uppfyllas.

Syfte

Syftet är att utforma anläggningar anpassade till kvarternära insamling inom begränsade geografiska områden.

Förväntat resultat

Ett antal permanenta kvarternära återvinningsanläggningar där både sorterade avfallsfraktioner som omfattas av såväl kommunalt ansvar som producentansvar kan insamlas. Anläggningarna skall komplettera områden

med lågt antal återvinningsstationer eller ersätta traditionella återvinningsstationer i områden med känslig stadsmiljö.

2. Översiktlig projektplan

Projektet indelas i två delar, en utredningsdel som delvis bygger på den utredning som gjorts i motsvarande projekt tillhörande första ansökningsomgången till miljömiljarden, och en genomförandedel.

- Genomgång av områdets förutsättningar och inventering av fastigheter avseende såväl var fastighetsnära insamling genomförts, som var möjlighet att nyttja lämpligt utrymme finns för kvartersnära insamling.
- Lämpliga platser/lokaler för den kvartersnära insamlingen identifieras.
- Kontakt tas med fastighetsägare och materialbolagen för medverkan i projektet.
- Erforderliga avtal upprättas som underlag för etableringar
- Byggande av källsorteringsanläggningar.
- Projektets handläggare lämnar råd och information om hur det kvartersnära insamlingssystemet kan genomföras, vilka kontakter och beslut som krävs.
- Medverkar vid information om avfallshantering till de boende.
- Utvärdering och rapportering.

3. Översiktlig projektorganisation

Projektledning

Projektet bedrivs inom renhållningsförvaltningen med fyra projektanställda handläggare.

Samverkan

Projektet kommer att drivas i nära samarbete med berörd stadsdelsförvaltning, materialbolagen, Förpacknings- och tidningsinsamlingen, fastighetsägare, stadsbyggnadskontoret, entreprenörer, konsumentförvaltningen och hyresgästföreningen. Tillverkare av utrustning kommer också att involveras i projektet.

Stadsdelsförvaltningarna på Norrmalm, Kungsholmen, Östermalm och Södermalm medverkar i det projektet ”Fastighetsnära insamling –Sortera mera” som 8 stadsdelsförvaltningarna gemensamt har ansökt medel för.

4. Beskrivning av projektets kostnader, intäkter och finansiering

<i>Aktivitet/Kostnad</i>	<i>2005 tkr</i>	<i>2006 tkr</i>	<i>2007 tkr</i>	<i>Kostnad tkr, total</i>
Lön för fyra	500	1 800	1 800	4.100

projektanställd handläggare, inklusive soc. avgifter				
Informationsmaterial till boende, möteskostnader		300	300	600
Investerings 100 % 37 anläggningar (exkl 10 anl. på Norrmalm)		13 000	13 000	26 000
Driftbidrag, 50 %		1 000	2 000	3 000
Uppstart, uppföljning och utvärdering	100	100	100	300
Oförutsett		100	100	200
<i>Summa</i>	<i>600</i>	<i>16 300</i>	<i>17 300</i>	<i>34 200</i>

5. Projektets påverkan på framtida kostnader och kostnadseffektivitet

Genom att den kvarters- och fastighetsnära insamlingen av utsorterade förpackningar och tidningar innebär en ökad bekvämlighet för de boende förväntas detta leda till att större mängder producentansvarsavfall sorteras ut och materialåtervinns. Detta projekt kommer att till viss del samordnas med stadsdelsförvaltningarnas projekt ”Sortera mera” vilket bidrar till en ökad medvetenhet hos såväl fastighetsägare som boende. En samverkansgrupp mellan berörda stadsdelsförvaltningar och renhållningsförvaltningen har bildats.

I och med att materialbolagen, enligt producentansvarsförordningarna, har skyldighet att samråda med staden och staden har ansvar för information till hushållen och val av insamlingssystem medför detta att personella resurser krävs i den ordinarie organisationen även efter projektperioden.

6. Projektet i relation till miljöprogrammet och växthusprogrammet

I Miljöprogrammets mål för Miljöeffektiv avfallshantering anges: ”System för effektivare källsortering och hämtning, inklusive organiskt avfall, ska skapas inom staden”

Projektets inriktning främjar de mål som anges i miljöprogrammet.

Rubricerat projekt har ingen direkt koppling till stadens handlingsprogram mot växthusgaser.

7. Projektets pådrivande roll

Det är angeläget att fastighetsägare och materialbolagen får kunskap och erfarenhet om alternativa lösningar och hur insamlingen kan anpassas till den egna fastigheten och stadens förutsättningar.

8. Uppföljning, dokumentation, erfarenhetsspridning

För att vidarebefordra kunskap och erfarenhet krävs det att arbetet i projektet dokumenteras såväl vad avser byggnadsteknik, investeringskalkyl och driftkostnader. Utifrån den kunskap som erhållits kommer informationsmaterial att tas fram i samverkan med berörda parter.

9. Risk

I rådande lagstiftning saknas regler som kan tvinga fastighetsägare att anordna utrymmen för den fastighetsnära insamlingen av producentansvarsavfall. Detta innebär således att det krävs ett engagemang från såväl materialbolag, fastighetsägare som staden och dess medborgare för att den fastighetsnära insamlingen ska lyckas.